

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Cap. 1. De potestate conferendi Indultgentias.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

beneficium simplex; non autem ad Ordines sacros, aut beneficium curatum. Ita communiter Doctores. Vnde sequitur, Episcopum non videri posse dispensare cum illegitimo ad canonicatum Ecclesie cathedralis. Ratio est; quia Concilium Tridentinum sess. 24. cap. 12. statuit, vt omnes canonicatus Ecclesie cathedralis habeant annexum Ordinem sacrum, ad quem Episcopus non potest dispensare cum illegitimo.

Aduerte tamen: Quando hoc impedimentum est occultum, probabile esse, Episcopum posse in eo absolute dispensare ad omnia: nam tunc cen-

setur esse ex delicto occulto, scilicet ipsorum parentum; ac proinde videtur concedi dispensatio per caput 6. sess. 24. Etsi enim omnis dispensatio strictè sit interpretanda, cum sit odium Iuris; facultas tamen dispensandi est late interpretanda, præsertim quæ concessa est Episcopis: tum quia ipsis, seposita reseruatione superioris, per se competit; tum quia beneficium Principis quod non est in præiudicium tertij, late interpretandum est, vt docet Glossa in Clement. Primam, De officio Vicarij, quam sequuntur omnes.

An, & quouique tollatur per Episcopis.

D E

INDVLGENTIIS.

Circa Quaestionem 25. 26. & 27.

1
Varie acceptiones Indulgentie

NOta, nomine *Indulgentia* generatim significari quandam iuris relaxationem; nempe, quando cum aliquo minus seuerè agimus, quàm pro nostro iure possemus. Apud Patres accipitur interdum pro remissione peccatorum; vt patet apud Cyprianum epistolâ ad Iubaianum; & apud Hieronymum in Comment. cap. 4. Danielis; idque meritò, quia in remittendis peccatis, quoad culpam & poenam Deus maximè de suo iure remittit. Sed postea accommodatum est hoc nomè ad significandam proprie condonationem poenæ temporalis. Nam vulgò etiam parentes dicuntur *Indulgentes*, quando filios non castigant; & castigationis condonatio vocatur *Indulgentia*. Ita accipitur in proposito, & potest sic describi: *Indulgentia est remissio poenæ temporaria, ob culpam actualem Deo debita, per auctoritatem Ecclesiasticam extra Sacramentum facta, per applicationem earum satisfactionum, quæ in communi thesauro Ecclesie sunt repositæ.*

CAPVT I.

De potestate conferendi Indulgentias.

DVBIVM I.

Vtrum in Ecclesia sit potestas conferendi Indulgentias?

2
Hæretici negantes.

NOtandum est: Primos qui hanc potestatem negauere, fuisse Waldenses, vt docet Alphonsus à Castro *De hæresibus*, Verbo *Indulgentias*: quos secutus est Ioannes Wicleff, vt patet ex Concilio Constantiensis sess. 8: hunc Lutherus, Lutherum Calvinus, & alij hæretici nostri æui. Vide Lutherum apud Rosensem in assertionem articuli 18. & 19. vbi dicit, *Indulgentias non valere ad remissionem poenæ*; & articulo 20. *Non esse salutare*: Calvinus lib. 3. *Institut.* cap. 5. docet esse *figmenta*.

Veritas Catholica affirmat.

Sed veritas Catholica est, *Esse in Ecclesia potestatem concedendi Indulgentias*, id est, condonandi poenas peccatis debitas extra Sacramentum. Patet ex Concilio Tridentino sess. vltimâ, vbi damnat anathemate eos, qui dicunt *Indulgentias esse inuiles*;

vel eas concedendi in Ecclesia potestatem esse negant. Et ex Concilio Constantiensis sess. 8. vbi damnantur articuli Wicleff, inter quos 42. est: *Fatum est credere Indulgentijs Papæ & Episcoporum.* Et ex Bulla Leonis X. quæ habetur in tomo 4. Conciliorum, pag. 700. vbi damnantur sex articuli Lutheri de Indulgentijs.

Probatum Primò ex varijs Scripturæ locis. Primus locus est Ioannis 20. v. 23. *Quorum remisseritis peccata, remittuntur eis.* Hic Dominus dat Ecclesie Prælati potestatem remittendi peccata. Atqui nomine *remissionis peccatorum*, in Scripturis nõ solû significatur remissio culpæ, sed etiâ poenæ temporalis: Psalmo 50. v. 4. *Amplius laua me ab iniquitate mea.* quod multi intelligunt de remissione poenæ temporalis: Numer. 14. v. 20. *Dimisi iuxta verbum tuum*, id est, dimisi peccatum quo ad vindictam temporariam: & alibi sæpè. Ergo dat hæc etiam potestatem remittendi poenam temporalem.

3
1. Probatum ex Scripturis.

Ioannis 20.

Dices: Dominus hic solum dat potestatem remittendi peccata per Sacramentum Pœnitentiæ: ergo non rectè colligitur Sacerdotem ea posse remittere extra Sacramentum.

Respondeo: Principaliter quidem datur potestas remittendi peccata per Sacramentum; secundariò tamen etiam extra Sacramentum. Si enim dedit Ecclesie potestatem remittendi culpam & poenam æternam per suam sententiam, quam voluit esse Sacramentum; multò magis ei dederit potestatem remittendi poenam temporalem, si causa subdit. Confirmatur ex Cyrillo lib. 12. in Ioan. cap. 56. vbi dicit, Paulum huius potestatis auctoritate fornicarium illum Corinthium, quem prius in perniciem carnis tradiderat, rursus recepisse; nempe condonatâ vindictâ, ne maiore tristitiâ absorberetur. Atqui Paulus hoc extra Sacramentum fecit; absens enim erat.

Alius locus est Matthæi 16. v. 19. *Tibi dabo claves regni cælorum.* Ad claves regni cælorum pertinet impedimenta cæli tollere: atqui non solum culpa, sed etiam reatus poenæ impedit cæli ingressum: ergo data est Ecclesie potestas tollendi hunc reatum, alioquin claves essent imperfectæ, neque possent cælum aperire. Vnde Theophylactus in hunc locum; *Claves, inquit, intelligas, quæ ligant & soluant, hoc est, delictorum vel indulgentias, vel poenas.*

Matth. 16.

Tertius

Matth. 18.

Quid propriissime
aliquem
solui.

Tertius locus Matth. 18. v. 18. omnibus Apostolis, & in ipsis omnibus Ecclesie Prælati, dicitur, *Quæcunque alligaueritis super terram, erunt ligata & in caelis: & quæcunque solueritis super terram, erunt soluta & in caelis.* Hic amplissima potestatis ligandi & soluendi promittit; atqui propriissime dicitur quis solui, quâdo à debito pœnæ absoluitur: ergo hic istud continetur.

Dices, Hæc potestas intelligenda est exerceri mediante Sacramento.

Contrà: Quia Potestas ligandi non astringitur Sacramento, ergo neque Soluendi. Confirmatur, quia sub potestate soluendi continetur etiam potestas dispensandi in votis, iuramentis, & legibus Ecclesiasticis, & absoluendi ab excommunicatione, aliisque censuris: ergo non solum exercetur per Sacramentum, sed etiam sine Sacramento.

Dices, Si potestas soluendi à peccatis nõ astringitur Sacramento, ergo etiam Ecclesia poterit remittere culpam mortiferam & pœnam æternam sine Sacramento.

Respondeo, Negando Consequentiam: Quia datur potestas remittendi culpam iuxta naturam & conditionem culpæ, & pœnam iuxta conditionem pœnæ. Conditio autem culpæ est, vt nequeat remitti sine internâ aliquâ renouatione, quam ministri Ecclesie non possunt in alijs facere, nisi mediante Sacramento. Reatus autem pœnæ temporalis, vt tollatur, non postulat vllam internam mutationem, sed fit per condonationem extrinsecam; vnde extra Sacramentum fieri potest.

2. Cor. 2.

Quartus locus, 2. ad Corinth. 2. v. 10. *Cui aliquid donastis, & ego; nam & ego quod donauit, si quid donauit propter vos in persona Christi.* Hic Apostolus dicit se condonare pœnitentiam iniunctam incestuoso, ne maiore tristitia absorbeat; nam per condonationem intelligit remissionem pœnæ impositæ, vt notauit hic Ambrosius, Theodoretus, Theophilactus, Anselmus, Oecumenius. Quòd autem hæc donatio rata fuerit apud Deum, ex eo pater, quod Apostolus dicat se donare in persona Christi, id est, Christi auctoritate, tanquam Christi vicarius, qui dixit; *Quæcunque ligaueritis super terram, erunt ligata & in caelis.* Ita Ambrosius & Anselmus in hunc locum, & Cyrillus supra lib. 12. cap. 56. in Ioannem. Vnde hæc condonatio non minus erat efficax, quàm si à Christo facta fuisset, vt notant Glossa & Anselmus.

4

2. Probat
ex Conci-
lij & Pa-
tribus.

Probatur Secundò, Ex Concilijs & Patribus. Ex quibus constat in Ecclesia semper fuisse vsum remittendi pœnas peccatis debitas iustis de causis. Nam penes Episcopum erat, habita ratione personarum, peccatorum, & promptitudinis agendæ pœnitentiæ, remittere de pœnitentia iniunctâ; quod nihil est aliud, quàm *Indulgentias concedere.* Patet hoc ex Concilio Ancyranò cap. 2. circa annum Domini 308. sub Siluestro I. vbi in arbitrio & potestate Episcoporum dicitur esse, vt Diaconis lapsis in persecutione, aliquid pœnitentiæ imminuant. Et cap. 5. *Episcopum hanc habere licentiam oportet, vt perspectâ singulorum [pœnitentium] conuersatione, normam regulamque conuersationis attribuat;* id est, vt humanius agens, secundum vitæ modum, tempus alicui pœnitentiæ breuiare possit. Et ex Concilio Nicæno cap. XI. vbi dicitur, *Episcopo licere humanius aliquid cogitare circa eos, qui aliquod tempus seruenter pœnitendo expleuerint.* Vide etiam Concilium Laodicenum can. 2. sub Siluestro I. &

Nicænum.

Laodice-
num.

Carthaginense IV. can. 76. sub Anastasio I. An. Carthag. Domini 436.

Idem Confirmatur ex Tertuliano lib. ad Marti-
tyres circa principium; *Quam pacem, inquit, quidam in Ecclesia non habentes, à Martyribus in carcere exorare consueuerunt, eam in vobis custodire debetis, vt si forte alijs eam dare possitis.* In quem locum vide Pamelium. Et ex Cypriano varijs epistolis vt epistolâ, 11. 12. 13. 14. & 52. Erat enim consuetudo, vt lapsi in persecutione, quibus grauis & longa pœnitentia erat agenda, adirent Martyres & Confessores, qui pro fide Christi multa erant perpessi, vel adhuc in vinculis detinebantur, & ab illis impetrarent libellos, vel litteras ad Episcopos, vt eis propter Martyrum merita pœnas iniunctas condonarent. Eiusdem relaxationis meminerunt Basilius can. 54. & 74. ad Amphilo-
chiû, vt habet Balsamon; & Gregorius Nyss. epist. ad Latoium apud Balsamonem, & Methodius Episcopus Constantinopolitanus, apud eundem in fine, & Innocentius I. epist. 1. ad Decentium c. 7. & Chrysostomus lib. 2. de Sacerdotio. Atqui relaxatio pœnitentiæ constituta est Indulgentia quædam. Neque dici potest hanc condonationem non fuisse ratam apud tribunal Dei; tum quia fiebat in personâ Christi ab Episcopis, licet propter Martyrum merita; tum quia alioquin Martyres illi & Episcopi pessimè pœnitentibus consuluissent, & potiùs maleficium, quàm beneficium contulissent.

Expressius autem de Indulgentijs habemus circa annum Domini 1088. quando propter necessitatem Ecclesie, ad excitandos animos fidelium concessæ sunt Indulgentiæ ab Urbano II. in Synodo Claromontanâ, proficiscentibus contra infideles, vt scribit Nauclerus, Abbas Vspergensis in Chronico, & alij. Idem fecit Alexander III. circa annum Domini, 1160. & Innocentius III. in magno Concilio Lateranensi circa annum Domini 1220. Vide Capit. *Excommunicamus*, De hæreticis, §. *Catholici*: Et Capit. *Cum ex eo*, de Pœnitentijs & remissionibus.

Deinde circa annum 1300. Bonifacius VIII. fanciens Iubilæum centesimo quoque anno habendum, insinuat esse rem antiquam: quod Iubilæum paulò post Clemens VI. reuocauit ad annum 50. & postea Sixtus IV. ad annum 25. vt habetur in Extrauagante de Pœnitentijs & remissionibus. Idè patet ex Concilio Constantiensi, & Tridentino citatis.

Probatur Tertio: Ratione. Primò, Ecclesie data est potestas obligandi ad pœnas pro peccatis subeundas, vt supra dictum est. Cur non etiam sit data potestas ex causa eas dissoluendi? præsertim cum Deus pronior sit ad misericordiam, quàm ad vindictam.

Secundò: In omni Republica perfecta non solum Princeps & Magistratus habent potestatem delicta puniendi, sed etiam punitionem ex causa condonandi: ergo Ecclesia, quæ diuina quædam & perfectissima Respub. est, similem potestatem habebit, sublimiorè tamen, suoque fini cõgruentem: Nempe, quæ etiam apud Deum effectum habeat, à quo ipsa omnem potestatem immediate accepit.

Tertio: Adde hanc potestatem esse Ecclesie valde vtilem ad eius bonam administrationem, ad populi pietatem excitandam, ad religionis Christianæ

Tertul.
CyprianusMos vetus
impetrandi
à Martyri-
bus litteras
condona-
torias.Indulgenti-
data profi-
cisciscentibus
contra infi-
deles.Concessio
Iubilæi.3. Probat
Ratione.

Christianæ studium & amorem; præsertim cum ea sit hominû conditio, ut sensim rigor disciplina languescat, & à pœnitentijs subeundis magis magisque abhorreat, ut merito oportuerit mitiori modo illorum salutem tandem consulere.

Ex dictis patet, usum Indulgentiarum non esse recentem, neque à quadringentis annis primùm exortum, sed iam inde à temporibus Apostolorû extitisse, etsi parciozem, quam ab annis 500. in quo decepti sunt quidam Catholici, qui putârunt à 400. vel 500. annis earum usum cepisse; hoc enim verum non esse patet ex suprà dictis. Nam Alexander III. in illo Capitulo *Quod autem*, De pœnitentijs & remissionibus, loquitur de Indulgentijs tanquam de re iam pridem vsitatâ. Similiter Innocentius III. in Concilio magno Lateranensi. Ante tamen illud tempus parcior fuit earû vsus, eò quod primis temporibus fideles essent feruentiores, & promptiores ad sua peccata vindicanda. Vnde Patres illam seueritatem pœnitentiarum retinuerunt quamdiu licuit. Verùm vbi ceperunt abhorreere omnino ab illa asperitate, & languescere ad bona opera, necessarium fuit aperire thesaurum Indulgentiarum, vt saltem hac benignitate allecti, studium religionis Christianæ, & suam salutem non negligerent. Quò fit, vt, si moderatè fuerint, non eneruent disciplinam Ecclesiasticam, sed potiùs corroborent, dum eul-tum pietatis in fidelibus excitant.

D V B I V M I I.

Virum in Ecclesia sit aliquis thesaurus satisfactorum ex meritis & satisfactionibus Christi & Sanctorum, cuius dispensatio in concedendis Indulgentijs interueniat?

Negar. Maronius & Angelus.

Franciscus Maronius inter Catholicos negat extare huiusmodi thesaurum, quem sequitur Angelus Verbo *Indulgentia*, num. 9. Fundamentum eorum est, quia merita Christi plenè illi sunt remunerata: propter enim illa exaltatus est, & accepit nomen, quod est super omne nomen, ad Philip. 2. Sanctorum quoque merita fuerunt ipsis remunerata, etiam supra condignum: quare ex his nihil superest, quod alijs applicetur.

Afferio est Catholicus.

Clemens VI.

Leo X.

Respondeo & Dico Primò: Certum est in Ecclesia esse quendam thesaurum, qui consistit primariò meritis & satisfactionibus Christi: secundariò meritis & satisfactionibus Sanctorum. Est definita à Clemente VI. Extrauag. *Unigenitus*, vbi dicitur, *Christum per copiosissimam sui sanguinis effusionem, infinitum thesaurum Ecclesia militati reliquisse, ad cuius thesauri cumulum B. Dei Genitricis, omniamque electorum à primo iusto vsque ad vltimum merita, administratum prestare noscuntur.* Et à Leone X. in Bulla damnationis articulorum Lutheri; vbi inter cæteros damnatur iste articulus 17. *Thesaurus Ecclesie, vnde Papa dat Indulgentias, non est Christi & Sanctorum.*

Prob. de satisfactoribus Christi.

Probatur de meritis & satisfactionibus Christi: Quia hæc sufficiunt pro exhauriendis totius mundi peccatis, tam secundum pœnam, quam secundum culpam, modo applicentur: si enim omnes crederent & baptizateatur, Christi satisfactoribus per baptismum applicata omnia debitum pœnarum colerent.

De Satisfactionibus Sanctorum, Probatur Pri-

mò: Quia in operibus bonis est vis merendi, & vis satisfaciendi, quæ duo sunt distincta, vt supra dictum est. Sanctis autem, etsi plenè & supra condignum opera bona sint remunerata quoad vim meritoriam, non tamen remunerata sunt quoad vim satisfactoriam; non enim tantum pœnarum debebant, quantum persoluerunt; vt patet ex illo Job. 6. v. 1. *Vtinam appenderentur peccata mea quibus iram merui, & calamitas quam parui, in statera. Quasi arena maris hæc grauior apparet.* Patet etiam ex afflictionibus B. Virginis, quæ nunquam peccauit. Nullo etiam modo credibile est, S. Ioannem Baptistam, Apostolos, Martyres, & alios sanctissimos viros, qui plurima perpessi sunt, omnem illam afflictionem ex debito subijisse. Manent ergo hæc afflictiones Christi & Sanctorum in acceptance diuina ad aliorum vtilitatem. Et hæc ratione vocantur thesaurus.

Prob. de satisfactoribus Sanctorum.

Probatur Secundò: Bona opera & afflictiones Sanctorum non solum merentur, vt ipsis detur præmium, quod ex iustitia debetur; sed etiam, vt illorum causâ Deus etiâ alijs beneficiat: id enim obsequijs amicorum iure amicitie debetur. Ergo etiâ si poneremus illa esse plenè remunerata quoad debitum iustitiæ, tamen non sunt plenè remunerata quoad debitum amicitie. Ergo sic semper manent in acceptance diuina, vt vltèrius remunerationem accipiant.

Ex dictis patet solutio rationis Francisci Maronij de meritis Sanctorum. Quòd autem ait de meritis Christi, omnino falsum est. Non enim hæc plenè remunerata sunt ipsi Christo quoad debitum iustitiæ, vt alibi dictum est; præsertim cum ipsius meritum non fuerit destinatum ad ipsi gloriam promerendam, sed ad generis humani salutem.

Thesaurus hic nunquam potest deficere.

Dico Secundò: Hunc thesaurum nunquam posse deficere. Est communis Doctorum. Probatur: Quia merita & satisfactiones Christi non possunt exinaniri, cum superent omnem omnium hominum malitiam: sunt enim per se infinita virtutis, tum in ratione meriti, tum in ratione satisfactionis. Merita verò & satisfactiones Sanctorum, etsi exhauriri possint, quatenus illis ex iustitia aliquid debitum esse potest; non tamen exhauriri possunt quatenus iure amicitie, & ex congruo illis aliquid debetur. Nam illis amicitia æterna est cum Deo, semperque decet Dei charitatem & liberalitatem, vt propter amicorum suorum merita & patientiam semper beneficiat ijs, qui ad ipsorum opem confugiunt. Itaque non possunt exhauriri quoad vim impetrandi, quam habent ex congruo.

Ecclesia habet potestatem ex hoc thesauro dispensandi.

Dico Tertio: In Ecclesia esse potestatem ex hoc thesauro fidelibus dispensandi: Definitur à Clemente VI. suprà, vbi dicitur: *Quem thesaurum non in sudario repositam, non in agro absconditum, sed per B. Petrum celi Clauigerum, eiusque successores, suos in terris vicarios, commisit fidelibus salubriter dispensandum.*

Ratio est, Primò: Quia in omni Republica perfecta debet esse potestas dispensandi bona communia. Atqui hic thesaurus, sicut & Sacramenta, pertinet ad bona communia Ecclesie. Secundò: Dominus Ecclesie reliquit potestatem dispensandi Sacramenta, & per Sacramenta ipsius merita ad remissionem culpæ & pœnæ æternæ, idque etiam in suos inimicos: ergo multò magis reliquit illi potestatem dispensandi ex causa ipsius satisfactoribus.

satisfactionis in suos filios & viua membra, ad remissionem poenae temporalis. Si enim iudicauit Ecclesiam suam dignam tam magna potestate dispensandi, cur negauerit illi minorem? Neque necesse erat vt haec dispensatio fieret per Sacramenta, cum remissio poenae temporalis non requiratur gratiae infusionem. Tertio: Quia dubitandum non est, quin Sanctorum, dum in hac vita erant, voluntas fuerit, saltem implicita, vt labores & passiones illorum, quantum fieri posset, prodesse omnibus Ecclesiae membris; vt colligi potest ex locis Cypriani supra nu. 4. citatis.

11 Aduertendum tamen est: Etsi satisfactiones Christi & Sanctorum diuerso modo nobis valeant, tamen Sanctorum satisfactiones non solum nobis applicantur, vt efficiamur digni, qui a poenis peccatorum nostrorum pretio sanguinis Christi liberemur, vt quidam docuerunt: sed etiam per illas redimuntur ipsae poenae, quamuis ex congruo, dum nobis applicantur. Nam si ipsum debitum poenae praecise consideretur, id est, non vt est in alio subiecto, offertur Deo per satisfactiones Sanctorum aequalens: nam ipsi Sancti in seipsis tantundem poenarum per huiusmodi afflictiones ex condigno redimere potuissent. Neque ideo ipsi dicuntur sui ipsorum, vel aliorum Redemptores, nisi secundum quid; id est, secundum quoddam debitum poenae temporalis, idque sub Christo, quomodo Eleemosynis, & alijs bonis operibus dicuntur redimi peccata: Daniel. 4. Prouer. 16. Nam hanc virtutem acceperunt ex gratia Christi, quae merito passionis illius collata est: vnde ipse ubique censetur principalis causa.

Ideo tamen non sunt proprie nostri redemptores.

12 Papa & Concilium Generale dant Indulgentiam plenariam.

D V B I V M I I I.
Quinam in Ecclesia habeant potestatem conferendi Indulgentias?

Respondeo & Dico Primo: Summus Pontifex, hoc ipso quo legitime est electus, iure diuino habet plenitudinem potestatis in Indulgentijs conferendis, siue tunc habeat ordinem Episcopatus, siue non. Est certa & communis. Patet: quia hoc ipso, quo legitime eligitur, accipit immediatè à Christo omnem potestatem iurisdictionis, quam Christus Ecclesiae concessit. Potestas autem Indulgentiarum est potestas iurisdictionis, non Ordinis, cum extra Sacramentum dentur Indulgentiae: ergo

Dico Secundo: Etiam Concilium Generale habet potestatem concedendi plenariam Indulgentiam. Ita Nauar. Tractatu De Indulgentijs, notabili 31. num. 2. & Sotus d. 21. q. 1. art. 2. Ratio est: Nam huius Concilij est summa in vniuersam Ecclesiam, quamuis sub Pontifice, auctoritas, idque ex coitione & consensu conuenientium.

Dico Tertio: Episcopi etiam habent potestatem Indulgentiarum, sed restrictam. Nam Innocentius III. in Concilio magno Lateranensi statuit, vt Episcopi in Basilicarum dedicatione non vltra annum, in anniuersario verò dedicationis non nisi 40. dies de iniunctis poenitentijs Indulgentias concedere possint; iubetque hanc mensuram etiam in caeteris non excedi. Vbi illud, De iniunctis, etiam ad annum referri debet, iuxta Doctorum explicationem. Vide Capit. Cum ex eo, de Poenitentijs & remissionibus.

Quod si ipsi praedictum modum exceperint,

13 Episcopi quantum dant potestatem.

Indulgentiae vires non habebunt; vt patet ex declaratione Bonifacij VIII. Cap. Indulgentia, de Poenitentijs & remissionibus, in 6. Notandum tamen: Quod talis concessio valebit quoad eam partem, quam iure poterant dare. Nam Vtile ab inutili separari potest; vt ibidem probat efficaciter Glossa citans Panormitanum, & Ioan. Andream. Idem sentit Nauarrus notab. 31. num. 16. Siluester verbo Indulgentia, num. 15. Sotus dist. 21. q. 2. art. 2. & plerique alij. Nulla enim est ratio, cur Pontifex velit talem concessionem esse irritam, etiam ex ea parte, quae iuri non repugnat.

Aduerte: Episcopum non posse dare Indulgentias, nisi suis subditis; vt expressè habetur in Capit. Quod autem, de Poenit. & remission. in 6. Ex eodem tamen Capitulo rectè colligitur, Indulgentias Episcopi posse prodesse non subditis, de licentia proprii iudicis, id est, proprii Episcopi.

An autem Parochus possit suo subdito facere hanc potestatem accipiendi Indulgentias ab alieno Episcopo, est dubium. Quidam existimant non posse. Ita Corduba q. 11. de Indulgent. & Speculator in Cap. Nostrum, de Poenitent. & remissionibus. Probabile tamen est, posse dare. Ita tenet Nauar. notab. 31. num. 13. & Paludanus dist. 20. q. 4. ar. 3. Ratio est: quia Parochus potest alteri suum subditum in fauorabilibus subijcere, cum id non cedat in vllum praedictum proprii Episcopi.

Dices, Si Episcopus solum potest dare Indulgentias suis subditis, ergo Religiosi exempti non possunt obtinere Indulgentias Episcoporum.

Respondeo, Negando Consequentiam, quia exemptio concessa est in fauorem exemptorum; nempe in onerosis, non autem in fauorabilibus, si ipsi in illis se velint subijcere. Docet hoc Corduba q. 11.

Dico Quarto: Archiepiscopi possunt concedere Indulgentias non solum in sua Diocesi, sed etiam per totam Prouinciam, id est, in Diocesis Suffraganeorum. Patet ex Capit. Nostrum, de Poenitent. & remissionibus. Pari modo Primas intra limites sui Primatus, vt Archiepiscopus Toletanus per totam Hispaniam; Legatus intra limites suae legationis. Ita Nauar. notab. 31. num. 3. Vide eundem nu. 17. de summo Poenitentiaro & Cardinalibus, qui possunt concedere centum dies, non iure scripto, sed Pontificis concessu.

Dico Quinto: Inferiores Episcopis, vt sunt Archidiaconi, Decani, Abbates, Parochi, nullam habent ordinariam potestatem Indulgentias concedendi. Vide Capitulum. Accedentibus, De excessibus Praelatorum. Imò nec Episcopi Vicarius generalis, vt docet Nauar. notab. 31. num. 6. & sequentibus.

Vtrum verò Capitulum Sede vacante hanc potestatem habeat, dubium est. Multi negant; sed probabilius videtur, habere, vt docet Nauar. n. 7. cum Panormitano. Ratio est; quia Capitulum succedit in totam iurisdictionem Episcopi Sede vacante, exceptis ijs, quae iure excipiuntur: atqui ius non excipit Indulgentiarum potestatem.

Notandum est: Quosdam Doctores existimare Confessorè posse in foro poenitentiae Indulgentias dare, dicendo, quando imponit poenitentiam: Impono tibi hanc poenitentiam, V. G. Septem Psalmos Poenitentiales, & dispenso tecum super residuo poenitentiae, quam deberes. Ita tenet Summa Rosella, verbo Indulgentia, n. 28. Angelus nu. 5. Armilla nu. 2. Item Archidia-

si modum excedant.

Si deest alieno subdito.

Cum venia Parochi.

Religiosi exempti eas lucrantur.

14 Quid possint Primas, Cardinales, &c.

Quid possint inferiores Episcopi.

Quid Capitulum Sede vacante.

15 Quo Confessor in foro poenitentiae.

Archidiaconus, Panormitanus, Innocentius, Aluarus, Cardinalis Sabarella, & Bernardus Glossator Decretalium; quos citat Angelus & Rosella.

Sed contrarium est verius, quod tenent communiter reliqui Doctores, & iura ab alijs citata non probant illud; vt recte Nauarrus docet.

DVBIVM IV.

Verum is, qui iure potestatem non habet Indulgentias conferendi, possit hanc consuetudine obtinere?

16

Respondeo: Si Pontifex omnino ignoret illam consuetudinem, aut cognita improbet, nulla per eam acquiritur potestas in Indulgentias. Nam potestas remittendi poenas in iudicio Dei debitas, non nisi vera auctoritate à Christo descendente, haberi potest. Si autē consuetudo illa Pontifici sit perspecta, & sic tolerata, vt approbari tacite videatur, tunc per eam verum ius acquiritur. Nam sicut ipse potest hoc ius conferre expressa voluntate, ita etiam tacite approbatione. Ita docet Antonius Corduba quaest. 10.

CAPVT II.

Quid sint Indulgentia.

DVBIVM I.

Verum concessio Indulgentiarum formaliter sit absolutio à poenis debitis; an solutio pro ipsdem ex thesauro Ecclesiae?

17 Tres sententia.

Sunt tres sententiae. Prima est Francisci Maronij, Esse meram absolutioem à poenis peccatorum ex potestate Clauium, sine interuentu solutionis; quia putat non extare thesaurum vnde fiat solutio.

Secunda sententia est in altero extremo, scilicet, Esse solummodo solutionem pro debito poenarum. Ita Durand. in 4. dist. 20. q. 3. & 5. Palud. eadem dist. q. 4. D. Antonius 1. p. tit. 10. c. 3. Siluester Verbo Indulgentia, num. 3. & fauet D. Thomas hic qu. 25. art. 1. ad 2.

Tertia sententia est media. Pro qua Dico Primò, Indulgentia, quae datur viuus, est absolutio à poena debita; interueniente tamen applicatione satisfactionum ex thesauro ad iustam poenam illius compensationem. Ita tenet Abulensis q. 90. in c. 16. Matthaei, Caiet. Tract. 15. c. 5. & 6. in tomo 1. Opusculorū. Dom. Soto d. 21. q. 2. a. 3. Petrus Soto lect. 2. de Indulgentijs. Richardus à Media-villā dist. 20. circa tertium principale, quaest. 1. & 3. Eandem insinuat D. Thomas in 4. dist. 20. art. 3. quaestiuicula 1.

Quid sit indulgentia r i 140 rum?

Probarur, esse veram Absolutioem.

Prima Pars Probarur Primò: Quia concessio Indulgentiarum est actus potestatis Clauium; vt patet ex dictis dub. 1. c. 1. Atqui concessio Indulgentiarum non pertinet ad potestatem Ordinis, vt omnes fatentur; nam Episcopus ante consecrationem Indulgentias conferre potest: ergo ad potestatem iurisdictionis: ergo Ecclesia in concessione Indulgentiarum vtitur iurisdictione, & iuridicè absoluit à poenis peccatorum. Cōfirmatur ex nomine: quia non ille qui soluit pro altero, dicitur indulgere ei poenam, sed qui ex auctoritate eam remittit.

Probarur Secundò: Ex Capit. Quod autem, de Pœnitentijs & remiss. vbi Alexander III. aperte

respondet, Episcopus non posse conferre Indulgentias, nisi suis subditis, eaque alijs nō prodesset. Quia, inquit, nemo nisi à suo Iudice ligari, vel absolui potest: aperte ergo sentit concessionem Indulgentiarum esse iuridicam absolutionem.

Probarur Tertiò: Indulgentiæ passim in iure & literis Pontificum, quibus conceduntur, vocantur peccatorū absolutiones, relaxationes, remissiones, cōdonationes. Vide Cap. Quod autē. Cap. Quod ex eo. Et Cap. Nostro, de Pœnit. & remission. Et Extrauagantem Bonifacij VIII. quae incipit, Antiquorum, eodē tit. inter Extrauagantes. Et Bullā Martini V. in fine Concilij Cōstantiensis. Et epistolā Gregorij VII. ad Clerum & populum Belluacensem.

Probarur Quartò: Quia aliqui priuatus possent cōcedere Indulgentias; potest enim per suas satisfactiones pro alterius debito soluere. Similiter Sacerdos in sacrificio Missae diceretur concedere Indulgentias; applicat enim Christi satisfactiones ad remissionem poenae temporalis. Quae tamen absurdè dicerentur. Constat ergo Indulgentias viuorum esse veram absolutionem.

Secunda Pars, Quod etiam interueniat dispensatio thesauri, certissima est, quidquid dixerit Michael Medina. Primò: Quia id aperte asseritur in Extrauagante, Vnigenitus. Secundò: Quia in Bulla Leonis X. cōtra Lutherum, damnatur iste articulus: Thesaurus, vnde Papa dat Indulgentias, nō est Christi & Sanctorū: qui tamē articulus verissimus esset, si nulla interueniret thesauri dispensatio. Tertiò: Remittere poenam sine vllā cōpensatione, est eius, qui habet supremam & independentem potestatem, qualis est in Deo; atqui Papa non habet potestatem, nisi Vicarij Christi; ac proinde nō potest remittere, nisi pro vt statuit Christus, qui pro omni culpā & poenā satisfecit. Quartò: In Sacramento poenitentiae peccator nō absoluitur à culpa vel à poena, nisi intercedente applicatione pretij Sanguinis Christi. Alia quoque Sacramēta nō liberant à culpā vel poena, nisi eiusdē pretij interuētū, iuxta illud 1. Ioā. 1. Sanguis Iesv Christi Filij Dei emūdat nos ab omni peccato: ergo multò minùs extra Sacramētū poterit quis absolui à poena, nisi eodem pretio mediante.

18 Probarur etiā interuenire thesauri dispensationē.

18 Probarur etiā interuenire thesauri dispensationē.

Notandū tamen, Quando Pontifex à poenā absoluit, non requiri aliquem actū, quo significet se applicare satisfactiones Christi & Sanctorum, aut soluere Deo per eandem. Nā hoc ipso, quo absoluit virtute Clauium, implicite censetur hanc applicationem & solutionē facere: sicut quando Sacerdos in Sacramento Pœnitentiae absoluit, non debet expressè intendere applicare pretiū Sanguinis Christi ad peccatorum expiationē, aut ad soluendum Deo pro debito peccatorū: nam satis hoc intendere censetur, dum intendit conferre Sacramētum. Si tamen expressè vellet non applicare has satisfactiones, & sola virtute Clauium absolueret, nihil efficeret; quia talis potestas non est in Ecclesia.

Hee dispensatio non debet fieri actu expresso.

Dico Secundò: Indulgentia, quae datur mortuis, non est absolutio facta per Ecclesiam, sed solutio & oblatio pretij, vt à Deo absoluantur. Sed de hoc infra.

Quid Indulgentia mortuorum?

Obijcitur Primò: Pontifex potest consequi Indulgentias, quas ipse alijs concedit: atqui non potest seipsum absolueret, quia nemo in seipsum iurisdictionem exercere, aut alteri in se eam tribuere potest, quidquid alij dixerint: ergo Indulgentia quae datur viuus non est absolutio.

19 1. Obiectio quod Papa lacrando Indulgentias, seipsū absolueret.

Cccc Omilia